

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3477/2022
17.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Гавриловић, адвокат из ..., против туженог Саобраћајног института „ЦИП“ ДОО Београд, са седиштем у Београду, кога заступа пуномоћник Страјин Лапчевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 184/22 од 08.06.2022. године, у седници одржаној 17.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 184/22 од 08.06.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П1 176/2017 од 02.12.2020. године, која је исправљена решењима истог суда П1 176/17 од 03.12.2021. године и 20.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му због повреде радноправног начела забране дискриминације у служби и претрпљеног злостављања на раду од стране туженог послодавца, за период од маја 2015. године закључно са септембром 2019. године накнади материјалну штету по основу губитка у нето заради у укупном износу од 5.328.384,00 динара, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, чија висина и датуми доспећа су ближе одређени у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.387.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 184/22 од 08.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена исправљена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2 истог Закона, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца дозвољена, али да није основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Није основан ревизијски навод да је доношењем побијане пресуде учињена битна повреда поступка пред другостепеним судом из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 2. ЗПП, јер по оцени Врховног суда образложење другостепене пресуде садржи оцену битних жалбених навода.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос на неодређено време код туженог на основу решења од 01.04.1994. године, на месту ... са VII степеном стручне спреме. Тужилац и тужени су закључили уговор о регулисању међусобних права, обавеза и одговорности по основу рада дана 29.01.2003. године, којим је предвиђено да тужилац обавља послове ..., који су предвиђени и систематизовани Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији туженог од 18.12.2000. године, а то су стручни послови у оквиру текућих пројеката и планова, израда свих прорачуна и нумеристичких анализа према упутствима и усвојеним стандардима, учествовање у изради једноставних врста прорачуна, нумеричких анализа и техничких описа, самостално разрађивање компликованих графичких прилога у пројектној документацији и други послови по налогу непосредног руководиоца. Чланом 8. уговора одређено је да се запосленом зарада утврђује за обављени рад и време проведено на раду и то на име основне зараде утврђене на основу чланова 63-68. Правилника о раду, полазећи од стартног основа од 900 бодова, односно 5,18 бодова на час и на име стимулације (радног учинка) утврђене на основу чланова 66. и 67. Правилника о раду. Тужилац је водио судски спор који је правноснажно окончан пресудом од 27.09.2006. године којом је послодавац (тужени) обавезан да му исплати одређене новчане износе по основу неовлашћеног коришћења тужиочевих фотографија (ауторски спор). Читањем тужиочевих радних листа почев од фебруара 2009. године до јула 2011. године, утврђено је да су у неким празне рубрике „извршење планираних задатака“, а да су у неким наведени задаци које је тужилац извршавао. У месецима када је добијао радне задатке, тужиоцу није исплаћена стимулација по основу радног учинка у складу са чланом 8. наведеног уговора. Тужилац није показао потребна знања и искуства у обављању процеса рада код туженог, није био вредан и посвећен послу и није се уклапао у тимски рад код туженог, због чега је добијао негативне оцене од стране руководиоца и ревизора пројеката и није му признаван радни учинак (стимулација) приликом обрачуна и исплате зараде. Вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке утврђена је разлика између примања тужиоца и просечно исплаћене нето зараде за исто радно место ... за период од маја 2005. године до септембра 2019. године. Вештачењем од стране судског вештака медицинске струке

код тужиоца је утврђена дијагноза стресогени услови рада З 56.3, која се односи на проблеме са радом и спада у категорију дијагноза у вези проблема са запосленошћу или незапосленошћу. Код тужиоца је ова дијагноза утврђена због нарушених међуљудских односа на послу, на које тужилац реагује користећи механизме одбране примерене ситуацији угрожености. Везано за тужиочеву радну ситуацију, поред наведене дијагнозе, код тужиоца постоји и дијагноза Ф 43, која се односи на пролазни стресни поремећај, односно реакције изазване стресом што има за последицу депресију са несаницама, а што све спада у категорију стресогене ситуације високог интензитета са пролонгираним дејством и знатно утиче на квалитет живота и психосоматско здравље тужиоца. Тужилац се амбулантно обраћао психијатру 2009. године због анксиозно-депресивног реаговања на стресогене услове рада, а у претходном периоду се није лечио. Код тужиоца је присутан синдром „празног стола“ услед недобијања радних задатака, а профил његове личности не указује на било какав клинички синдром и психопатологију.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, применом чланова 104. и 105. Закона о раду, у вези са члановима 154, 155. и 200. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО), нижестепени судови су побијаном пресудом одбили тужбени захтев за накнаду материјалне штете, са образложењем да је тужиоцу исплаћивана мања зарада (у односу на просечну зараду других запослених на истом радном месту) јер је утврђено да не поседује потребна стручна знања и искуства за обављање процеса рада код туженог, да није био вредан и посвећен послу који је обављао, да су му најједноставнији послови поверавани како својим радом не би више утицао на квалитет и динамику израде пројеката који су захтевали тимски рад, због чега је тужени као послодавац проценио да не остварује предвиђене резултате рада, односно да не испуњава критеријуме за вредновање радног учинка предвиђених Правилником о раду и због тога му умањио зараду. Становиште нижестепених судова је да смањење зараде тужиоцу није узроковано против-правним радњама туженог послодавца, већ је последица тужиочевог нестручног понашања у обављању процеса рада и неиспуњавања критеријума за вредновање радног учинка и да је то извршено у складу са одредбама Правилника о раду туженог. Такође, нижестепени судови су нашли да тужилац није доказао да је претрпео дискриминацију, да чак није навео неко лично својство на основу кога трпи дискриминацију, нити да је претрпео злостављање на раду као основ за тражену накнаду материјалне и нематеријалне штете, а није ни означио временски период у којем је трпео злостављање на раду, нити је пак навео неку конкретну радњу тог злостављања.

По оцени Врховног суда, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Наиме, тужбени захтев за накнаду штету заснован је на наводима и тврдњама тужиоца да је годинама уназад од стране послодавца изложен дискриминацији и злостављању на раду, због чега је претрпео материјалну штету у виду умањене зараде и нематеријалну штету у виду душевних болова.

По становишту Врховног суда, нижестепени судови су правилно закључили да тужиоцу не припада право на тражену накнаду штете, али из разлога што тужилац није учинио вероватним на основу члана 23. у вези чланова 18, 19. и 20. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005....113/2017) да је од стране туженог извршен неки акт дискриминације због неког његовог личног својства, док је тужени доказао да није било понашања које представља дискриминацију тужиоца јер је до умањења његове зараде дошло законито, вредновањем радног учинка на основу Правилника о раду, због

чега му не припада накнада материјалне штете на основу члана 164. Закона о раду. Наиме, оценом изведених доказа је утврђено да тужилац није показивао потребна знања и искуство у обављању процеса рада код туженог, да није био вредан и посвећен послу и да је таквим својим понашањем утицао на динамику и квалитет израде пројеката који су више пута блокирани, због чега су му поверавани једноставнији послови и радни задаци. Из тих разлога, тужени приликом обрачуна тужиоцеве зараде није узимао у обзир критеријуме за вредновање радног учинка тужиоца од којих зависи висина зараде према Правилнику о раду туженог, већ му је због неостварних резултата рада, нестручности и несавесности смањио зараду у складу са одредбама тог општег акта.

Обзиром на то, односно да тужени није учинио акт дискриминације довођењем тужиоца у неједнак положај због неког његовог личног својства, то му по становиштву Врховног суда не припада ни тражена накнада нематеријалне штете.

У погледу тужиоцевих тврдњи да је трпео злостављање на раду и да је и то основ његовог права на накнаду штете, Врховни суд прихвата као правилно становиште нижестепених судова да је Закон о спречавању злоставља на раду („Службени гласник РС“ број 36/2010) ступио на снагу тек 2010. године, што значи да тек за период почев од тада тужилац може да потражује накнаду штете због повреде права по овом Закону (а тужилац потражује штету почев од маја 2005. године), али и да по овом основу он није учинио вероватним да је трпео злостављање на раду, нити је навео неку конкретну радњу злостављања која је у том смислу предузета према њему.

Нису основани наводи ревидента о погрешно примењеном материјалном праву јер је трпео мобинг „празног стола“, обзиром на то да је утврђено да му радни задаци у одређеном периоду нису давани управо због несавесног односа према тимског раду који је зависио и од његовог дела посла, а које је тужилац обављао нестручно и неажурно.

Осталим наводима тужиоцеве ревизије се кроз указивање на погрешну примену материјалног права суштински оспорава оцена доказа и правилност утврђеног чињеничног стања из којих разлога се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП. Такође, понављају се наводи из жалбе који су били предмет правилне оцене другостепеног суда (примера ради да му је нејасно како је оцењен његов радни учинак), па су исти без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Како састав одговора на ревизију није трошак који је био неопходан туженом за вођење ове парнице, то је Врховни суд применом члана 154. став 1. у вези члана 165. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**